

Oponentský posudek k disertační práci:

Název práce: Návykové látky – postoje a zkušenosti studentů českých vysokých škol (2007)

Autor: Mgr. Alena Trojáčková

UK v Praze, Farmaceutická fakulta v Hradci Králové

Katedra farmakologie a toxikologie

Oponentský posudek vypracoval: MUDr. Viktor Mravčík
vedoucí Národního monitorovacího střediska pro drogy a
drogové závislosti
Úřad vlády ČR

Práce má celkem 186 stran, je rozdělena na část teoretickou (93 stran) a část praktickou (experimentální) s diskuzí, závěrem a souhrnem/summary (42 stran). V přílohách jsou uvedeny publikace v peer-reviewed časopisech a vzory použitých dotazníků. Poslední částí je přehled publikací autorky.

Práce je co do struktury vyvážená. V teoretické části se autorka u jednotlivých drog/skupin drog více všímá jejich farmakokinetiky a farmakodynamiky, což je vzhledem k jejímu vzdělání a studiu na katedře farmakologie a toxikologie logické.

V části Terminologie, definice a v části Stav zneužívání návykových látek jsou použity aktuální zdroje z ČR i ze světa, což se ostatně týká celé práce. V této souvislosti lze velmi pozitivně hodnotit, že autorka demonstrovuje velmi dobrou znalost aktuální české, evropské a světové situace a korektně reflektuje všechny podstatné informační zdroje.

V praktické části je uvedena analýza dotazníkového šetření na vzorku cca 3500 studentů vybraných vysokých škol ČR v letech 2002/3 -2005/6 následovaná diskuzí, závěrem a již publikovanými pracemi. V této části lze velmi pozitivně hodnotit zejména:

- Správný popis vzorku a metodiky.
- Velmi přehledné (deskriptivní) zpracování výsledků spolu s analýzou vztahů mezi vybranými proměnnými. Zejména pozitivně hodnotím úspornost a cílenost analýzy na hlavní indikátory používané v současnosti v populačních šetřeních zaměřených na užívání drog ve světě. Také výběr dalších proměnných pro analýzu souvislostí s užíváním drog byl proveden s ohledem na hlavní známé koreláty a s ohledem na možnosti souboru.
- Velmi jasnou a přehlednou diskuzi, která odráží zjištěné výsledky a možná zkreslení daná strukturou vzorku a způsobem jeho výběru. Závěry práce odpovídají zjištěným výsledkům a nejdou nad rámec jejich korektní interpretace.

Metodologických nedostatků, které se váží především ke způsobu výběru souboru s ohledem na jeho náhodnost a reprezentativitu, si je autorka vědoma a podrobuje je diskuzi. Jiné zásadní nedostatky týkající se popisovaného šetření či disertační práce vůbec jsem neshledal.

Celá práce je vnitřně soudržná, přehledná, čtivá, stylisticky čistá, používající moderní terminologii. Autorka prokázala vzhled týkající se tématu práce, znalost výzkumných nástrojů, postupů a také schopnost analýzy včetně interpretace výsledků.

Jako doplňující otázky k obhajobě navrhuji:

- 1) Jak byl proveden výběr škol do průzkumu, resp. jak byl výběrový soubor zkonstruován? Úvaha o praktických aspektech (finance, administrativa) versus standardní metody reprezentativního výběru.
- 2) Bližší úvaha o možných příčinách vysoké prevalence na 3. LF UK Praha a Škoda Auto VŠ.
- 3) Co by autorka změnila v použité metodě a nástrojích, kdyby měla možnost provést průzkum znovu (tady bych očekával zařazení otázek na čerstvější zkušenosti, možnost srovnat self-reported údaje s výsledky screeningových testů apod.)?

Závěr: Předložená disertační práce splňuje všechna požadovaná kritéria a proto ji doporučuji k obhajobě bez výhrad. Po jejím úspěšném obhájení navrhuji, aby jmenované byl udělen akademický titul Ph.D.

V Praze dne 21.5.07

MUDr. Viktor Mravčík